

Namen angleškega kralja, da se poroči z ženo nižjega rodu je razburila angleški narod in povzročila ustavne in vladne težave

Poroka Edvarda VIII. - skrbi angleškega imperija

različna, v glavnem pa so se na neprestanih sejah, ki trajajo že 36 ur pod predsedstvom Baldwina, zedinili v tem, da more vlada zavzeti samo eno stališče: kralj mora izbirati med prestolom ali med tem zakonom. Tretje možnosti za izhod ni.

Angleški narod stoji pri tem vprašanju pred težko odločitvijo. Cisto gotovo je, da je sedanji kralj zaradi svoje socialnosti, preprostosti in dobro srčnosti najprijetnejši vladar v zadnjih stoletjih, zato angleško ljudstvo njega in njegova pola lažje razume, kakor bi jih razumelo pri kom drugem. Zadržuje izdaje londonskih listov poročajo celo o predlogu, naj bi splošne volitve v obliki plebiscita rešile to vprašanje, ki ga po dosedaj veljavnih predpisih najbrž ne bo mogoče razvoliti tako, da bi bila zadovoljna država in kralj. Vsi listi pa pišejo o zadevi tako, da je videti, kako je vsa angleška javnost globoko prizadeta po tem težkem problemu.

Kralj se posvetuje

London, 4. dec. o. Nočno Renterjevo poročilo javlja, da se je kralj Edvard VIII. čisto tajno vrnil v London in se sestal najprej s svojim bratom vojvodom Yorkskim. Z njim se je razgovarjal 20 minut, nato pa je imel enourno konferenco s ministrskim predsednikom Baldwinom. Baldwin je nato odšel v zbornico, kjer so se seje nadaljevale.

O polnoči je kralja sprejela kraljica mati Mary. Tudi pri njej je kralj ostal dalj časa v razgovoru, nato se je vrnil v Buckinghamsko palačo, kjer se je do dveh zjutraj razgovarjal s svojimi brati vojvodom Kentkim, Gloucesterskim in Yorkskim.

Ministrski predsednik Baldwin je ponoči imel telefonske razgovore s predsednikom avstralske, južnoafriške, kanadske in irske vlade.

Kralj ostane pri svojem načrtu

London, Dobro obveščeni krogi izjavljajo, da bo kralj Edvard VIII. ne oziraje se na vse, kar o njem sedaj govori svet in posledice, ki bi nastale po njegovi poroki s Simpsonovo, ostal pri svojem načrtu, da se poroči meseca maja prih. leta v dvorski kapeli v Buck-hamski palači z gospo Simpsonovo. Po poroki namerava angleški kralj podeliti Simpsonovi naslov vojvodinje Lancasterske ali vojvodinje Cornwallske. Simpsonova je bila na angleškem dvoru predstavljena že leta 1926. Ob tej priložnosti se je z njo spoznal tudi sedanji angleški kralj Edvard VIII. Dve leti pozneje (leta 1928) se je tedanji prestolonaslednik, sedanji kralj,

Gospa Simpsonova je bila do sedaj dvakrat poročena ter se je od svojega drugega moža ločila v Londonu šele pred dvema mesecema.

Baldwin izjavlja

Gospa Simpsonova

London, 4. dec. m. Snočnja seja angleškega spodnjega doma je vzbudila pri angl. javnosti mnogo pričakovanja in največjo nestrpnost, kaj se bo na njej rešilo. Posebno pozornost je ta seja vzbudila tudi zaradi tega, ker se je bliskovito razširila vest, da se bo na njej reševalo vprašanje ustavnosti krize. Takoj po svoji avdienci pri kralju je večerj preds. angleške vlade Baldwin poklical k sebi šefa opozicije in predsednika nekdanjega kluba v spodnjem domu, poslanca Atleja, kateremu je razložil trenutno stanje. Na večerjaji seji spodnjega doma je takoj po otvoritvi zaprosil za besedo major Atlee ter je naslovil na predsednika vlade tole vprašanje:

»Ali nam predsednik more podati kako izjavo v zvezi z ustavnimi težavami, ki so nastopile?«

Baldwin je odgovoril: »Do sedaj ne morem podati nikake izjave, čeprav priznavam, da v resnici obstojajo nekatere ustavne težave.«

Atlee: »Ali nam bo g. predsednik vlade podal izjavo, kakor hitro mu bodo prilike dopuščale?«

Baldwin: »Takoj bom podal izjavo parlamentu, kakor hitro bo to mogoče.«

Za majorjem Atlejem je vstal bivši minister Churchill ter je tudi on začel izpraševati:

»Ali je predsednik vlade voljan obvestiti parlament o vsem, če preden bi se moglo zgoditi nekaj končnoveljavnega?«

Na to vprašanje je Baldwin izjavil: »Ne morem ničesar podati o svoji izjavi, toda potrulil se bom, da bo parlament pravočasno o tem obveščen.«

Odločitev v ponedeljek

London, 4. decembra. m. — Verjetno je, da bo končna rešitev ustavnega vprašanja padla v ponedeljek. To pa tudi zaradi tega, ker so tudi dominioni neposredno zainteresirani na rešitvi tega vprašanja ter je pri tem njihovo želje treba upoštevati, predvsem z ozirom na zvezo med njimi in Vel. Britanijo.

Vesti 4. decembra

Roosevelt je odšel iz Buenos Airesa v Monte Video, skupno z argentinskim predsednikom, generalom Justom. Na amerikanskem poslanstvu je priredil svečano kosilo.

Italija se najbrž ne udeleži prihodnjega zasedanja Sveta ZN, razen, če bi bilo to potrebno, da se ustvari pomirljivo razpoloženje.

16 inozemskih dopisnikov je že izgnala Hitlerjeva vlada iz Nemčije, češ da so v inozemstvo poročali neresnične vesti o Nemčiji.

1500 novih letal bo zgradila 1937. Francija in bo za ta orjaški letalski gradbeni program morala najeti posojilo v Ameriki. Letala bodo zgrajena, kakor vsa letala na svetu za obrambo miru.

Razstavo madridskih umetnin so odprli v Valenciji. Razstavljena so predvsem dela raznih starejših španskih umetnikov, ki si jih je zbral vojvoda Albah v svoji palači v Madridu.

Javni shodi se dovoljeni spet na Madžarskem po sklepu vlade, ki je razveljavila prepoved za zborovanja izdano 29. septembra.

Zenske so zasedle občinski dom v Pleasant-willeu v Združenih državah ter pregnale iz njega občinske svetnike, za tako dolgo, dokler jim ne preskrbe dela in kruha.

Španske ladje v Genovi so večerj prvič razobesile nacionalistično zastavo. Ladje so že dalje časa zasidrane v genovskem pristanišču.

Velike državne plavže v Turčiji bo zgradilo neko angleško podjetje in sicer v Karabuku. Plavži bodo dali letno 20.000 ton jekla.

Lokomotiva je zadel a gručo ljudi na železniškem mostu pri Teusi na Madžarskem ter jih pet ubila in štiri smrtnonevarno ranila.

Holandija ne bo priznala španskih nacionalistov, tako sporočajo s holandske vladne strani.

Racija za komunisti, ki so nabirali prostovoljce za Madrid, je večerj izvedla po nalogu pravosodnega ministrstva belgijske policije po vseh lokalih, kjer se zbirajo komunisti.

Obžalovanje zaradi kršitve mirovnih pogojev, ki jo je zagrešila Nemčija z odpovedjo nadzorstva na nemških rekah, so do zdaj izrazile naša, češka, romunska, francoska in angleška vlada. Hujših posledic te kršitve pa ne bo.

Za zblizanje med Italijo in Francijo se je na zborovanju francoskih radikalno socialističnih poslancev izrekel poslanec Mistler.

Zaradi mlakenosti pri zatiranju političnih strank, ki so bile razpuščene, niso na Bolgarskem odpuštili 20 policijskih uradnikov, marveč samo tri. Tako se glasi uradno poročilo policijskega ministrstva.

Telefonski monopol za promet z Ameriko, ki so ga do zdaj imele angleške telefonske družbe, se je nehal, ker so Francozi zdaj položili direktno telefonsko zvezo med Parizom in New Yorkom.

USA ne postane članica ZN, to je jasno povedal Roosevelt na vseameriški konferenci v Buenos Airesu.

Manevri sovjetskega brodograjskega vrše na Baltiškem morju v bližini norveške obale. Sodelujejo tudi rdeča letala. Sovjetska vlada zavija te vaje v največjo tajnost.

Hitler je sprejel Cankova, bivšega bolgarskega ministrskega predsednika, ki potuje po Nemčiji in je v Belgradu izjavil, da se gre po svetu učiti.

Trucky se bo preselili v Mehiko, če mu bo mehiška vlada, kljub svoji boljševiški smeri, mogla dovoliti bivanje v svoji državi.

Nemško državljanstvo so vzeli 39 bolj ali manj uglednim javnim delavcem, ki v inozemstvu napadajo Nemčijo. Med njimi je tudi veliki nemški pisatelj Homas Man.

Malto utrjuje še naprej angleška vlada z vso naglico, ker smatra, da je Malta najmočnejše jamstvo za angleški položaj na Sredozemlju.

100 milijonov lir nagrad za poroke in porode je od 1. marca do novembra izdala italijansko ministrsko predsedstvo.

Brez šampanjca bodo za božič Amerikanci, če se bo stavka mornarjev in pristaniških delavcev nadaljevala, ker ne morejo francoske ladje izkreati svojega vinskega tovora.

Svetovno razstavo v Parizu bodo odgodili, ker zaradi štrajkov in neredov ni mogoče končati priprav, glavni razlog pa je v tem, ker je diktator Blum odpuštil voditelja del za razstavo, ki ni bil socialist.

Predlog za podržavljenje vojne industrije v CSR so na večerjaji seji praške poslanske zbornice predložili češki in nemški socialni demokrati.

Tri milijone ton premoga na leto hočejo v kratkem izkopati Italijani in istrskem rudniku Raši, ki je edini velik premogovnik v sedanji Italiji.

333 krat je preletel Atlantsko morje nemški zrakoplov »Grof Zeppelin«. Na teh poletih so bili prostori zmeraj prodani in je prepeljal čez 13.000 potnikov.

in z vrsto drugih držav je čisto jasno, v kakšni smeri bodo potekali razgovori, ki jih bo v Belgradu imel francoski trgovinski minister. Mogel se bo prepričati, kakšno gospodarstvo in politično razpoloženje do zavezniške Francije vlada danes v Jugoslaviji.

Sporočilo generala Franca angleški vladi:

Letalski napad na špansko obalo

London, 4. dec. c. Kljub vestem o premirju in o posredovanju veselih v španski državljanski vojni in kljub poročilom, da sta obe vojskujoci se stranki pripravljene razgovarjati se, se vendar položaj na španskih bojiščih ni niti za las izboljšal. Obstreljevanje Madrida divja kar naprej noč in dan. Poveljstvo nacionalistične vojske pa bo začelo s še ostrejšo vojaško akcijo. Prihodnje dni se bodo začeli, kakor poročajo, dnevni in nočni letalski napadi na španskih obalah med San Antoniom severno od Alicanta in Malago. Napadi bodo trajali do 15. decembra. To je sporočila burgoška vlada in danes uradno obvestila o tem britansko vlado. Napadi iz zraka bodo veljali ladjam, o katerih trde, da so sovražne nacionalističnemu gibanju na Španskem. V španskih teritorialnih vodah so že razmeščene mine. Trgovinski ministrstvo je o tem obvestilo britanske trgovske ladje, ki se nahajajo v španskih vodah.

Talavera de la Reina 4. decembra. Havasov posebni dopisnik poroča, da so nacionalisti od začeta sedanjih bojev pred Madridom zaplenili 38 sovražnih tankov. Izvedelo se je, da vodi nemške prostovoljce-levičarje, ki pomagajo braniti Madrid, neki bivši nemški major.

Po dobljenih podatkih razpolaga madridska obramba s približno 2000 strojnimi. Beg prebivalstva iz prestolnice se nadaljuje.

Valencia, 4. decembra. AA. (Fabra) Angleški parlamentarci, ki se pravkar mude v Madridu, so se večerj popoldne čudežno rešili iz smrtno nevarnosti. Parlamentarci so poslali generalu Francu brzojavko, v kateri pravijo, da so že sami prepričani, kako veliko število žrtev med neborci so zahtevali dosedanj letalski napadi na Madrid. V isti brzojavki prosijo generala Franca, naj bi ne bombardiral tistih mestnih okrajev, ki so brez madridskih čet in brez vojaških naprav.

Kaj bo s premirjem

Pariz, 4. decembra. Večerjaji »Jourc piše, da je glavni tajnik ZN že v zvezi s francosko in an-

gleško vlado, da bi pripravil resolucijo, ki naj obrazloži stališče ZN do dogodkov v Španiji v zvezi s protestom vlade v Valenciji. Sestavil bi se odbor pravnikov, ki naj prouči dolžnosti posameznih držav članic ZN napram španski državljanski vojni. ZN bi izdelala apel na vse države, da naj pomagajo pri zaključitvi španske državljanske vojne. Isti poziv bi poslal obema vojskujocima se strankama v Španiji, češ da naj skleneta premirje.

Vesti rdečega poveljstva

Valencia, 4. decembra. AA. (Fabra) V bojih okrog Madrida je sedaj inicijativa v rokah madridskih čet. Madridske čete so po hudi topniški

Francoski trgovinski minister pride v Belgrad

Pariz, 4. decembra. AA. O potovanju francoskega trgovinskega ministra Bastida v Belgrad obnavlja večerjaji »Petit Parisien« tale članek:

Prihod ministra Bastida v Belgrad 8. decembra, bo prvi obisk po dveh letih, ki ga bo opravil član francoske vlade pri jugoslovanski vladi. Zadnji obisk je napravil Barthou, ko je potoval iz Bukarešte leta 1934 mimo jugoslovanske prestolnice. Obisk ministra Bastida v Belgradu je v zvezi s srečno dokončanim trgovinskimi pogajanj med obema prijateljskima državama, ki so se pričela pred dvema tedni. Ta obisk bo v znamenju posebne pozornosti, ker je znano, da je minister Bastid že bil v Belgradu, ko je kot predsednik za zunanje zadeve v francoskem parlamentu napravil informativno potovanje po Jugoslaviji. Minister Bastid prihaja v trenutku, ko se v Jugoslaviji dokončujejo občinske volitve. Vršile so se v zadnjih 2 mesecih po raznih banovinah in potrdile tako politično kakor gospodarsko obnovo, ki jo izvaja dr. Stojadinovičeva vlada v zadnjih 18 mesecih. Od junija 1935, ko je kraljevsko namestništvo zaupalo dr. Milanu Stojadinoviču predsedništvo vlade in zunanje ministrstvo, je znal jugoslovanski predsednik

z novimi metodami doseči zaupanje ljudstva, in hkratu obnavljati demokratsko vlado v ustavni monarhiji ter pospešiti razvoj gospodarskega življenja na vseh področjih. Odkrivanje prirodnih bogastev te dežele bo zbudilo posebno pozornost našega trgovinskega ministra. Gotovo je, da bo minister Bastid znal ceniti mir in delo v zadnjih 19 mesecih, ki je pospešilo demokratizacijo in socialni napredek te države. Minister Bastid, ki je odličan profesor javnega prava, in ki dobro pozna Veliko Britanijo, Belgijo, Nizozemsko in skandinavke dežele, kjer se ustavno življenje razvija harmonično, bo našel v Jugoslaviji deželo demokratskih tradicij, ki nadaljuje pridobitve stare kmečke Srbije in njene svobodščine. Izvrstni osebni stiki, ki jih ima minister Bastid že več let s predsednikom dr. Stojadinovičem, mu bodo olajšale njegovo nalogo, tako da bo črpal iz sedanjega potovanja najlepše rezultate in nauke.

Obisk francoskega trgovinskega ministra je posledica samostojne jugoslovanske zunanje politike, ki je zadnje leto krenila na nova pota, kakršna ji narekujejo predvsem njene gospodarske in narodne koristi. Po sklenitvi trgovske pogodbe z Anglijo

Minister Cvetković o odnosu JRZ do dr. Mačka:

„Pogledi skladni, razen o notranji ureditvi“

Gornji Milanovac, 4. decembra. AA V sredo je imel minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragisa Cvetković shod v Gornjem Milanovcu. Dejal je med drugim:

S prihodom dr. Stojadinovića na oblast je našel preobrat v našem političnem življenju, nova politična smer in nov čas. Jasno se vidi, velika razlika med onim časom, ki je bil prej in današnjim (vzkliki: Tako je!). Mi, ki smo zastopniki te druge politične smeri, ki mislimo, da se narod samo lahko v svobodi razvija in gospodarsko lahko napreduje, samo tedaj, če je politično svoboden, mi se moramo združiti, da onemogočimo še tiste poslednje ostanke, ki ovirajo pravo in resnično demokracijo, da bi prišla do svojega popolnega izraza. V poldrugem letu smo uspeli in uredili naše no-

tranje politične razmere v taki meri, da lahko rečemo, da ni več nevarnosti za osnovne koristi države, da se osnovna vprašanja našega edinstva ne postavljajo več in da naše razmerje z brati Hrvati postaja od dne do dne boljše in iskrenije. Glejte, tudi stranka dr. Mačka, sodeluje pri volitvah svojih zastopnikov v občinah in pri vseh drugih manifestacijah državnega življenja. Stranka dr. Mačka ima jasno in določeno stališče o narodnem edinstvu in celoti države kot take, in mi se danes ločimo samo glede načina notranje državne uprave, glede osnovnih nazorov o državi celoti in narodnem edinstvu so pa danes popolnoma na isti črti. Kraljevska vlada dr. Stojadinovića je omogočila, da moremo na eni in na drugi strani mirno se razgovarjati. Izginila je tista nervoznost, ki je v tem vprašanju vladala v naši državi.

Nova mariborska senzacija:

Zvočni kino na prostem

Maribor, 3. decembra.

Maribor ima svojevrstno kino, ki bi mu drugod pri nas nismo iskali primera. Pravimo mu »kino za brezposelne«, nahaja se pa na Trgu Svobode. Lastnik g. Radolič je osnoval pred dobrim letom podjetje za predvajanje svetlobne reklame, da bi pa privabil čim več gledalcev, je začel med reklamo predvajati tudi kratke šaljive filme. Uspeh ni izostal. Vsak večer se gledalci na Trgu Svobode kar zgrinjajo k zastojnim kinu predstavam. Podjetni lastnik pa namerava sedaj svoj kino še bolj modernizirati. Nabavil je kompletno zvočno apar-

turo, obenem pa je vložil prošnjo na pristojno oblast, da se mu dovoli tudi predvajanje zvočnih kino-reklam in zvočnih filmov. Če mu bo prošnja uspela, potem bo imel Maribor novo posebnost — zvočni kino na prostem. Za predvajanje zvočne reklame si je nabavil g. Radolič tudi napravo za snemanje zvočnih plošč. Ta naprava pa omogoča tudi sinhroniziranje raznih tujejezičnih zvočnih filmov na naš jezik. Tako bi bil bodoči mariborski zvočni »kino za brezposelne« edino kino podjetje v naši državi, ki bi predvajalo vse zvočne filme v slovenščini.

Danes ob 21.15 uri slovesna premiera!

Med dvema zastavama

Ronald Colman, Claudette Colbert, Viktor McLaglen. Danes premiera v KINU SLOGI. — Priporočamo Vam nabavo vstopnic v predprodaji!

Nailepši in največji film zadnjega desetletja! Nad 1000 igralcev, 10.000 sodelujočih stativov, skratka gigantsko filmsko delo, čigar produkcjski stroški so presegali vsoto 100 milijonov! V nemškem jeziku!

Razprava, ki bo vzbujala veliko pozornost

Maribor, 3. decembra.

Mariboru se obeta sodna razprava, ki bo vzbujala pozornost po vsem svetu. Kakor znano, se nahaja v zaporih mariborskega preiskovalnega sodišča trojica Avstrijcev, ki so obdolženi, da so umorili iz političnih motivov monarha Viljema Hoferja iz Grada. Po umoru, ki so ga izvršili po naročilu avstrijske hitlerjevske politične organizacije, so pobegnili v Maribor. To so Fritz Godar, Josip Schellau in Josip Vötsch. Schellau se je puskal nedavno v zaporu usmrtiti, pa so mu rešili življenje. Preiskava, ki jo je sodišče vršilo v tem slučaju, je pokazala, da je Vötsch nedolžen ter je bil radi tega v soboto izpuščen. Za Godarja in Schellaua pa je prišla sedaj iz Beograda od ministrstva pravde odločitev, da se ju sodi v Mariboru. Državno pravdnstvo je že pričelo s sestavo obtožnice in tako je pričakovati, da bo razprava v kratkem razpisana. Z ozirom na politično ozadje zverinskega umora bo razprava gotovo velika senzacija, o kateri se bo v svetu veliko pisalo.

Nekoliko celjske statistike

Celje, 3. decembra.

Meseca novembra je umrlo v Celju 31 oseb, 13 doma in 18 v bolnišnici. — Tujski promet za mesec november izkazuje v Celju 1042 tujcev, med temi 888 jugoslovancev. V primeri s prejšnjim mesecem, ko se je mudilo v Celju 1188 tujcev in v lanskem novembru, ko je obiskalo Celje 1069 tujcev, vidimo, da tujski promet pada. Številke z Borze dela so po daljšem času zopet nekoliko bolj razveseljevalje. Po zadnjem izkazu je število brezposelnih zopet za malenkost padlo, namreč s 581, kolikor jih izkazuje izkaz z dne 20. novembra na 563, po izkazu z dne 30. novembra, med temi je žensk 208. — Delo dobe: 2 hlanca, 1 oskrbnik, 1 izdelovalec šamotne opeke, 1 mizar, 2 kuharici, 2 dekli in 1 postrežnica.

Zagrebske „Koprve“

je prevzela zagrebska sekcija Jugoslovanskega rovinarskega združenja s 1. decembrom. Zagrebska sekcija se bo potrudila, da bo s sodelovanjem svojih članov iz Zagreba in province, kakor tudi od drugod ter s sodelovanjem znanih umetnikov dala publici dober in neodvisen humoristični list. Prva številka v založbi rovinarskega združenja je izšla v petek 4. t. m. List bo stopnoma izločilen, da bi Koprve postale reprezentativen humoristični list in da bodo zadovoljile svoje čitatelje.

Med ameriški Slovenci

Aretiran je bil pred kratkim Slovenec Jakob Pezdrič. Bil je namreč obdolžen, da je ubil nekoga Karla Matuno, s katerim sta nekdo delala skupaj v manhattanški bolnišnici. Pezdrič je star okoli 33 let in je doma iz Podnarja na Gorenjskem. Umor je priznal in se je opravičeval s tem, da je bil Matuno »hudo duh«, ki ga je neprestano zasledoval. Pravijo tudi, da je Pezdrič nekoliko slaboumen.

Velik jesenski koncert s šaljivo igro je priredilo pevsko društvo »Zagreb« v Loranu dne 22. novembra. Koncert je vodil Matija Novičič. Na programu so bile krasne slovenske in hrvatske pesmi, ki so nudile prvostven užitek.

»Slovenski dan« so dne 26. novembra priredili v ameriškem Clevelandu. Ta dan sta bila odkrita dva spomenika: pesniku Simonu Gregorčiču in pisatelju Ivanu Cankarju. Spomenika stojita na Jugoslovanskem kulturnem vrtu v Mestnem parku in veljata skupaj okoli 70.000 dolarjev. Vlada je prispevala v denarju in gradivu kakšnih 57.000 dolarjev, ostalo pa so darovali zavedni ameriški rojaki-Slovenci.

Z odkritjem teh spomenikov in še ostalih, ki jih bodo v Ameriki še pozneje odkrili, bo storjeno veliko kulturno delo za ameriške Slovence.

Umrli so v zadnjem času v Ameriki:

Iz Dolenje vasi pri Cerknici Janez Benčan. Našel ga je neki rojak mrtvega v gozdu pod podrtim drevesom. V domovini zapušta mater, dve sestrini in enega brata, drugi pa živi v Ameriki.

Iz Malih Lipljen pri Skociju Jakob Vesel. Bolan ni bil dolgo in ga je smrt obiskala nenadno.

Z Dola pri Borovnici Jožef Zalar. Naš stari pijonar je dočkal častljivo starost 93 let. V Ameriki je živel celih 45 let, v zadnjem času je bival v Clevelandu. Zapušta dva sinova in dve hčeri ter okoli 70 vnukov in pravnukov.

Iz Male Ligeje pri Vrhniki Frank Podlipiec, star 69 let. Ze 30 let je bil v Ameriki.

Iz Ribnice na Dolenjskem Marija Skube, roj. Lovšin. Bila je stara 60 let in si je v času svojega bivanja v Ameriki pridobila velikih zaslug kot neumorna kulturna delavka po raznih slovenskih društvih v novi domovini.

Iz Borovnice Matevž Drašler, star 70 let. Zadel ga je kap.

Iz Gorenje vasi pri Škofji Loki Franc Bertinčeli, star 75 let. Zadel ga je kap. V Imperiali mu živi še en brat, dva pa doma v Gorenji vasi.

Iz Dvorske vasi pri Vel. Laščah na Dolenjskem Matevž Mlavec. Bil je star 69 let in je v zadnjem času bival v Clevelandu. Za njim žaluje 6 snov in 3 hčere.

Nekje z Gorenjskega Ignacij Omahne, star 71 let. Bil je bolan celih 13 mesecev in je živel v Pittsburghu.

Izseljenišтво in Slov. Krajina

Dolnja Lendava, 3. decembra.

V sedanjem času je izseljenišтво v Slovenski krajini eno najbolj perečih vprašanj. Ne samo, da so mnogi sinovi in hčere, očete in matere daleč po tujini raztreseni, da si zaslužijo bori kruhek ali kaj denarja, da povzdignejo svoje revno gospodarstvo na svoji grudi, temveč tudi se pri tem vprašanju človeku vsiljuje nehoti misel, kam prav za prav vse to vodi!

Prvo vprašanje, ki se odpira vsakemu socialnemu delavcu v Slovenski krajini, je vprašanje sezonskega delavstva. Drugo pa je naše izseljeniško vprašanje, ki prav tako sega zelo v naš narodnostni in socialni moment.

Sezonsko delavstvo je že pred vojno segalo po tujih krajih. Število sicer ni presegalo nekaj par tisoč, vendar pa je povzročilo veliko razdobje našega podeželskega ljudstva. Delavci so odhajali za zaslužkom, pri tem pa se je nad njimi vodil nadzor samo pri delu, dočim se na njihovo življenje ni polagala nobena važnost. Lastniku ni bilo do drugega, da je imel delovne in dobre moči, ki so za malenkostno plačo opravljali delo in mu kopicili zaslužek. Kaj je delal delavec v prostem času, je bila njegova osebna zadeva. Tako so morali delavci včasih tudi ob nedeljah in praznikih delati pod prevezo, da so nujna dela, tako pa delavec ni mogel opraviti svojih verskih dolžnosti in je pri tem trpel moralna stran našega delavstva. Toda še danes vidimo isto. V tem oziru se ni izboljšalo pri našem delavstvu prav nič. Zato bodo moralni merodajni činitelji iskati pri tem prvo rešitev, ako hočejo, da se naš rod ne naleze moralnega propadanja. Pri tem pa troji tudi narodna zavest in se tako ustvarja nezadovoljen proletarijat, ki lahko postane usoden za vse nas. Na to sezonsko delo jemljejo včasih čisto mlade ljudi. Pri tem vprašanju je prizadeta zlasti naša Goriška in deloma Dolinska. Ravenska je kolikor toliko rešena tega vprašanja. Kaj pa sili naše ljudi do zaslužka, sem navedel že zgoraj. Treba je torej nemudoma dobro organizirati vse naše sezonsko delavstvo, z organiziranjem pa obenem nuditi tudi zaščito vseh sezoncev, brez oziroma na vero ali kraj. Kakor hitro bo delavstvo čutilo, da ga štiti oblast, bo takoj začelo resno in z zanimanjem slediti vsem ukrepom odgovornih faktorjev. Torej v prvi vrsti pomoč in zaščita delavstva povsod po državi ob sezonskem času! Z ozirom na to in na slab položaj naših sezonskih delavcev po Bački, Banatu in Sremu, kjer so večinoma državna dobra, se bo moralo pri socialnem ministertvu ukreniti vse potrebno. Zdravje in dobra okriba pa bosta prvi pogoj za povzdigo zavesti delavskega stanu. Sezonsko delavstvo se je danes nekoliko skrcilo, ker se je odprl nov svet za zaslužek, to je Francija. Enkrat je prišla celo Nemčija v poštev. Tu pa se odpira drugo vprašanje našega delavstva — izseljenstvo. Nekateri delavci gredo sicer v tujino za leto ali pol leta, potem se na vrnejo zopet domov. Večina pa jih ostane po par let v tujini in še dalje. In to število dosega danes preko 6.000, kar je vsakokrat veliko in ta številka se od meseca do meseca še veča. Vedno več naših ljudi se izseljuje v tujino, kakor bi tam iskali svoje Amerike. Nekateri imajo sicer srečo, nekateri pa so vsled malenkostnih vzrokov brez zaslužka in tavaajo po tujini, dokler jih oblast zopet

Na poti v cerkev našel smrt pod lokomotivo

Zjutraj se je na kamniški progi smrtno ponesrečil posestnik štržina

Ljubljana, 4. decembra.

Danes zjutraj ob pol sedmih je prišlo na kamniški progi do hude nesreče, ki je zahtevala eno človeško žrtev. Ko je v omenjenem času privozil jutranji vlak iz Kamnika na domažalsko postajo, je strojevodja stopil z vlaka, da bi pogledal pred lokomotivo. Zdelo se mu je namreč, da na progi nekaj ni bilo v redu. In res: na svetilki pred lokomotivo je našel klobuk, spodnji del kolesa pa je bil okrvavljen. Obvestili so o odkritju orožniško postajo v Domžalah, odkoder je takoj odšel na progo podnadnik Vodeb. 50 korakov pred grobeljskim drevoredom, ki ga križa kamniška proga, je opazil, da se zbirajo ljudje. Tu se je zgodila strašna nesreča: na progi je ležalo razbito truplo neznanega moškega; do križišča pred drevoredom so bili po progi sledovi krvi.

Kako je prišlo do nesreče

Nesreča se je verjetno pripetila tako-le: Ponesrečenec je ob pol sedmih zjutraj šel skozi drevored, in sicer ali v smeri proti cerkvi v Grobljah ali pa iz omenjene cerkve. Bila je še tema in ni nič čudnega, če nesrečnež vlaka ni opazil. Vlak je sicer na običajnem mestu piskal: toda če je šel mož v smeri proti cerkvi, je radi stavb, ki zastirajo pogled na progo in ovirajo tudi sluh, pisk prav lahko preslišal. To tem lažje, če je morda istočasno drdral po zmrlji kamniški cesti kak voz. Vlaka pa tudi sicer ni slišati, ker proga v smeri iz Kamnika nekoliko pada in vozi tod vlak brez pogona. Brez dvoma je torej, da je

ponesrečenec piskanje vlaka preslišal in ga tudi opaziti ni mogel. Radi teh dveh nesrečnih okoliščin je mož obležal strti na kamniški progi.

Spoznali so ga po listinah

Ponesrečenca so možje prenesli s proge na travnik; med tem je prišel s sv. poslednjim oljem misijonar g. Oceppek. Toda pokojnik tedaj ni več kazal nobenega znaka življenja in je bil najbrž takoj ob nesreči mrtev. Orožnik je nato preiskal pokojnikovo obleko, v kateri je našel dve listini, iz katerih je spoznal, da se pokojnik piše Štržina Jakob in da je posestnik iz Zelodnika št. 17, občina Dob. Orožniška postaja je nato telefonično obvestila pošto Dob, ta pa Stržinovo ženo. Prestažena žena je povedala, da je mož zjutraj odšel v cerkev v Groblje in da se res še ni vrnil. Takoj je prihitela na kraj nesreče, kjer je res spoznala v pokojniku svojega moža. Nato so njegovo truplo prepeljali na pokojnikov dom v Dob. Pokojnik Stržina je bil star okrog 50 let, je bil poročen 10 let in je brez otrok.

Kaj bo treba ukreniti

Nesreča, ki je napravila na vso okolico silen vtis, se je zgodila na istem kraju, kakor se jih je v zadnjem času pripetilo že več. Železniška uprava bo morala vsekakor na tem mestu kaj ukreniti. Zdi se, da bi bilo najboljšo, če bi se na tem križišču uredila postajica. Tako bi se tu vlak ustavljal in bi bile potem nesreče skoraj izključene. Postaja pa je tu povrh zelo potrebna; saj je tu edino večje naselje ob kamniški progi, ki še nima svoje postaje.

Filmi, ki jih velja videti... ali ne videti

Mayerling (Matica). Človeška tragedija habsburške vladarske rodu, ki je prišla 30 let pred političnim zlomom dinastije in je dobila izraza v patološki usodi sina Franca Jožefa ter Elizabete, je bila že nešteto krat plen različnih publicističnih senzacij. Skrivnost Rudolfove tragike in njegovega žalostnega konca še zmeraj daje posla ljudski fantaziji. Zato ni čudno, da si jo je nazadnje po vsem drugem polastil še film, k sreči francoski film, ki kljub kočljivemu in žalostno nevarnemu senzacionalnemu značaju te habsburške dvorne ljubzenske zgodbe ni naredil iz nje čiste romantične epopeje, kakršnih smo navajeni iz poceni romanov. Zato je tragedija tega Habsburgovca s patološko dediščino dveh degeneriranih vladarskih rodbin v Mayerlingu podana ne senzacionalno, marveč realistično, v nekaterih momentih nesprijemljivo, brutalno, toda kljub vsemu strahotno resno in v človeškem smislu pretresljivo. Soditi zgodbo, bi se dejalo soditi zgodovino. Rudolf Habsburški kot žrtev wittelsbachovske podedovane blaznosti, kot habsburški nezadovoljni romantični sanjač in razočaranec, kot človek brez vladarskih teženj, uklenjen v dvorske sponke, njegova ljubzenska tragedija in konec, vse to je last zgodovine. To delo je mogoče presojati samo kot filmsko dramo, ki se ji vidi, da je črpala snov ne naravnost po zgodovini, marveč po koncentriranem literarnem delu Claudi Aneta, kjer so svetlobe in sence krivda in kazni, niti usode in človeški boj z njo, razdeljene še kolikor toliko sorazmerno in pravično, kar daje filmu značaj dramske pretresljive umetnine. Temu primerno je tudi filmsko podajanje, kjer nastopata Charles Boyer in Danielle Darieux v glavnih vlogah kot izrazita zastopnika najvišje francoske dramske umetnosti. Nič druge, kakor Francozi, bi ne znali te pretresljive zgodbe, z njenimi psihološkimi in moralnimi težavami, pokazati tako objektivno in pravično. Izjemno delajo ponekod prestrašeno povdarni Rudolfovi žalostni izbruhi, ki so pa v celotnem pogledu razumljivi. Povdariti pa je treba, da je to delo podobno kakor »La Garconne«, »L'Equipe« itd., film za resne ljudi, ki so sposobni razumeti smisel takih nenaravnih konfliktov in natur v človeškem življenju in ki znajo dejanja dobiti smisel kakršnega ima vsaka tragedija v življenju ali v umetnosti. »Mayerlingom« se je francoski film mspet izkazal tako režijsko, kakor igralsko, fotografsko in glasbeno.

»Eskapada« (Kino Union). Pod tem tajinstvenim in suhim naslovom se skrivata tekma med poljskimi špijoni in med rusko tajno policijo. Če se dejanje filma naslanja na podtalno delovanje poljske irendente v inozemstvu za samostojnost Poljske, ne stopa to vprašanje v ospredje, pač pa pustolovščina ameriškega polkovnika, ki gre v Petrograd po dediščino, in si mora v sili, a rad — nadeti vlogi zakonitega moža lepe poljske špijone, ki nosi svojim prijateljem v Petrogradu važna obvestila. Pustolovščina se je izognila fantastičnosti, da je pa do zadnjega napeta, je res. Prijema prefinjena zaporednost napetih situacij, razpletov in zopet zapletov, verjetnih naključij in nič preseennljiv erečen zaključek. V duše pa ne posega z nobeno idejo, oklepa le živce in oči. Tehnično in režijsko filmu ni kaj oporekati. Renate Müller in Georg Aleksander pa sta se razživela v takem, kar jima vedno pristaja. — Igrala sta dobro in prepričljivo.

Belgrad, 4. dec. m. Aerodinamična lokomotiva, ki jo preizkušajo na naših državnih železnikih, je včeraj rabila za vožnjo iz Zagreba do Belgrada 5 ur in 4 minute ter je s tem samo potokla svoj rekord od prejšnjega dne, ko je za to progo rabila 6 ur 11 minut.

Mladi vlomilci na delu

Celje, 3. decembra.

Pred dnevi je bil izvršen v stanovanje delavca Beline Josipa v Kovski ulici v Celju vlom. Takrat je bila ukradena Belini 1 zlata zapesna ura in 1 srebrna ženska ura v skupni vrednosti 1700 Din. Sedaj je ugotovila da je izvršil vlom 18-letni krojaški vajenec Josip C. iz St. Vida pri Grobelnem V sredo se je pojavil C. zopet v Celju, šel v Belinovo stanovanje in zahteval od Belinove žene, naj izjavi, da ni on v nikaki zvezi z vlomom. Policija je sedaj fant aretirala in je fant po daljšem oklevanju končno priznal, da je izvršil vlom on.

Celjska policija je aretirala tudi 11-letnega Ivana J. iz Nove vasi, ker je dne 29. novembra t.l. ponovno ukradel svojemu očetu 200 Din gotovine,

Istega dne pa se mizarškemu mojstru Baumgartnerju na Lavi prav tako 200 Din. Za ukradeni denar se je hotel peljati na morje. Fant je na policiji nekaj časa tajil tatvino, nato je pa vse lepo priznal. Da je fant zaprt, je slučajno zvedel tudi njegov oče, ki je prišel na policijo in trdil, da je fantu dal denar on. Očividno je hotel oče fantu pomagati iz policijskih krempljev, kar se mu pa ni posrečilo, ker se je bil fant že prej sam izdal. Zaradi tega je bil sedaj aretiran še oče, da bo prihodnjič vedel, da tudi lastnega otroka ne sme zagovarjati in prikrivati, če ve, da je napravil prepovedano dejanje.

Mostar, 4. dec. m. Zaradi snežnih zametov je bil včeraj železniški promet na nekaterih progah posebno na progi Mostar-Gradska prekinjen.

Kulturni koledar

Ivana Kobilica

4. dec. 1926. je umrla slikarica Ivana Kobilica. Rodila se je 21. dec. 1862. v Ljubljani, kjer je pri uršulinkah obiskovala osnovno in meščansko šolo. Slikarstva se je že v Ljubljani učila pri Idi Künli. Svoje znanje je razširila še na Dunaju in v Monakovem. Potem je nekaj časa slikala v Ljubljani in Zagrebu. Toda srce jo je vleklo v Pariz, da se v središču lepih umetnosti dokončno izpopolni in najde svoj izraz. L. 1893. se je vrnila v Ljubljano, potem je zopet potovala v Firence, obiskala Strossmayerja v Dajakovem in se končno za dolgo časa naselila v Berlinu. L. 1914. se je vrnila v Ljubljano in tu ostala do svoje smrti.

Ivana Kobilica je kot žena-slikarica naredila ogromno pot: od okorelih šolskih začevkov, akademskih portretov je prišla s svojimi plemajri skoraj do impresionizma, katerega pa se ni oklenila, ker ji ni odgovarjal. — S temeljito izobrazbo, tehnično izvežbanostjo, potovanji po zapadni Evropi in poznavanju z znamenitimi slikarji (Käthe Kollwitz), predvsem pa z marljivim delom je prekorajčila črto diletantstva in povprečnosti ter ustvarila dela, ki so dosegla uspeh v Parizu, Benetkah, Pragi, Berlinu in drugih velikih umetniških središčih Evrope.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, petek, 4. decembra: Barbara.
Sobota, 5. decembra: Šaba.

Nočno službo imajo lekarni: dr. Kmet, Tyrševa c. 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Drama: Gostovanje v Celju.

Opera: Zaprt.

Kino Uloga: Eskapada.

Kino Sluga: Charlie Chan v Sanghaju.

Kino Matica: Mayerling.

KINO
TEL. 22.21
UNION
Eskapada
RENAME MULLER — GEORG ALEKSANDER
TEL. 27.30
SILOGA
Ob 21.15 urli slovesna premiera!
Med dvema zastavama
Ronald Colman — Claudette Colbert
Viktor Mo Lagen
TEL. 21.24
MATICA
CHARLES BOYER in DANIELLE DARRIEUX
Mayerling
Predstave ob 16.19. in 21.45 ur

Prvi veliki simfonični koncert letošnje sezone bo v petek, dne 11. t. m. v univski dvorani pod taktirko bolgarskega dirigenta Ikonomova bo nastopila ta večer Ljubljanska Filharmonija v svojem polnem sestavu, ki šteje 70 članov-godbenikov. Kot solist sodeluje na koncertu priznani naš pianist Ivan Noč. Opozarjamo, da so cene navzile visokim stroškom, ki so združeni z vsakim velikim koncertom, razmeroma nizke in se dobe se deži od 10 do 35 Din v knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu od jutri dalje.

Selani, najbolj zavedni naši koroški bratje, pridejo s svojo mehko pesmijo v Ljubljano in koncertirajo v družbi svojih rojakov iz Radiš v Mali filharmonični dvorani v soboto, dne 12. t. m. ob 20 zvečer. Na koncert koroških Slovencev, ki so znani izvrstni pevci, opozarjamo. Predprodaja prihodnjega teden v knjižarni Glasbene Matice.

Zakaj pobira mestna občina mostnino? Kdor kaj plača, ima pravico vedeti, kako se njegov denar porabi. Tako imajo pravico zahtevati oni, ki plačujejo prostovoljno mostnino, obračun o darovanem denarju. Njim sporoča mestna občina, da je dne 2. decembra pričela izvrševati težko pričakovano in važno kanalizacijo Jarka, ki teče ob šišenskem bribu. Radi zamakanja so se zaredili v mlakužah že malarijski komarji, vlaga je kvarila hiše in okoliški svet. Vsemu temu bo storjen konec, ko bo kanalizacija gotova. Denar, ki so ga Ljubljanci plačali za prostovoljno socialno davčino od sobe in uslužbenec in na mostovih bo omogočil marsikatero koristno javno delo. To pa le, ako bodo radi in mnogo dajali v nabiralnike.

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Začetek ob 20 uri.

Petek, 4. dec.: Zaprt. (Gostovanje drame v Celju: Uboga Ančka, Na ledeni plošči).

Sobota, 5. dec., ob 18 uri: Uboga Ančka. Nastop sv. Miklavža, otroška predstava. Izven. Cene od 20 din navzdol.

Nedelja, 6. dec., ob 15 uri: Uboga Ančka. Nastop sv. Miklavža, otroška predstava. Izven. Cene od 20 din navzdol. Ob 20 uri: Korajža velja. Premierski abonma.

OPERA:

Začetek ob 20 uri.

Petek, 4. dec.: Zaprt. (Generalka.)

Sobota, 5. dec.: Cavalleria, Glumači. Premierski abonma.

OPERA:

Začetek ob 20 uri.

Petek, 4. dec.: Zaprt. (Generalka.)

Sobota, 5. dec.: Cavalleria, Glumači. Premierski abonma.

OPERA:

Začetek ob 20 uri.

Petek, 4. dec.: Zaprt. (Generalka.)

Sobota, 5. dec.: Cavalleria, Glumači. Premierski abonma.

OPERA:

Začetek ob 20 uri.

Petek, 4. dec.: Zaprt. (Generalka.)

Sobota, 5. dec.: Cavalleria, Glumači. Premierski abonma.

OPERA:

Začetek ob 20 uri.

Petek, 4. dec.: Zaprt. (Generalka.)

Sobota, 5. dec.: Cavalleria, Glumači. Premierski abonma.

OPERA:

Začetek ob 20 uri.

Petek, 4. dec.: Zaprt. (Generalka.)

Sobota, 5. dec.: Cavalleria, Glumači. Premierski abonma.

OPERA:

Začetek ob 20 uri.

Petek, 4. dec.: Zaprt. (Generalka.)

Sobota, 5. dec.: Cavalleria, Glumači. Premierski abonma.

OPERA:

Začetek ob 20 uri.

Petek, 4. dec.: Zaprt. (Generalka.)

Sobota, 5. dec.: Cavalleria, Glumači. Premierski abonma.

Občni zbor Akademskega športnega kluba

Ljubljana, 4. dec.

Akademski športni klub, ki so ga pred dvema letoma osnovali akademiki ljubljanske univerze z namenom, da goji med akademsko mladino pravo in zdravo telesno vzgojo, in da popularizira med najširšimi plastmi akademske mladine predvsem najbolj zdravo športno panogo, to je smučanje, je imel prejšnji teden svoj redni letni občni zbor. Občnega zbora, ki ga je vodil agilni predsednik Jože Dobovšek in se je vršil v dvorani Akademskega doma, se je udeležilo nad 50 članov in članic. Z občnega zbora je bil poslan pozdrav visokemu klubovemu prijatelju, notranjemu ministru dr. Korošcu, ki je lansko leto poklonil klubu prekrasen prehodni pokal za vsakoletnega klubskega zmagovalca v alpski kombinaciji. Nadalje je občni zbor poslal pozdravna pisma ministru za telesno vzgojo dr. Rogiču in banu dr. Natlačenju.

Iz poročil odbora je bilo razvidno, da je glavno in najvažnejše delo razvila smučarska sekcija, lahkoletski odsek pa je bil le nekoliko dopolnilo ozir. nadomestilo v letni sezoni. Klub je organiziral več uspešnih tečajev za svoje tekmovalce, priredil več smučarskih ekskurzij in izletov, izmed katerih je bil največji oni v Planico ob priliki mednarodnih skakalnih tekem; tega izleta se je udeležilo nad 100 članic in članov. Glavna klubska prireditve pa so bile tekme za klubsko prvenstvo v alpski kombinaciji za prehodni pokal ministra dr. Korošca. Tekme so se vršile na Črnom vrhu nad Jesenicami in se jih je udeležilo okoli 80 članov-tekmovalcev. Pokal ministra dr. Korošca si je pri ostrem boju priboril Karli Dolenc, naslov klubske kombinacije, Golia Makika v danskem smuku in Karolina Herbert med začetniki. Prvenstva jugoslovanskih univerz se je ASK udeležil s petorico svojih tekmovalcev. Uspeh je bil nad vse

časten. Člani ASK: Šorli, Dolenc in Zvan so v ostri konkurenci zasedli drugo, četrto in peto mesto. Najbolji uspeh pa je ASK dosegel na akademskem slalomu v Planici, na katerem je tekmovalo 29 tekmovalcev, ki so zastopali vse tri jugoslov. univerze. Člani ASK Zvan Davorin in Dolenc K. sta zasedla prvo in drugo mesto in s tem rešila čast slovenske univerze, katero sta na teh tekmah zastopala.

Za novo poslovno dobo si je občni zbor izvolil naslednji odbor: predsednik Dobovšek Jože, cand. iur.; podpredsednik Dermota Miha, abs. iur.; tajnik I. Klauž Polde, stud. iur.; tajnik II.: Mally Miran, stud. iur.; blagajnik Dolenc Karli, cand. techn.; gospodar Končan Oskar, stud. med.; načelnik smučarskega oddelka Šorli Marjan, stud. techn.; načelnik lahkoletskega oddelka Pavlin Jože, stud. iur.; načelnik ženskega oddelka Pogačnik Ljilja, cand. phil.; odbornica: Dolenc Mery, cand. phil.

V programu ASK za tekočo zimsko sezono so tekmovalni, nadaljevalni in začetniški tečaji, prirejanje izletov in ekskurzij. Priredil bo tudi več tekem, predvsem klubske tekme za prehodni pokal min. dr. Korošca. V sporazumu z ostalimi akademskimi športnimi organizacijami bo ASK v tej sezoni organiziral tekme za državno prvenstvo jugoslovanskih univerz v alpski kombinaciji, ki bodo združene z mednarodnimi akademskimi tekmami, katerih se bodo predvidoma udeležili še češki, avstrijski in drugi akademiki. Te tekme bodo dne 11. in 12. marca 1937 na Rožni nad Jesenicami in bodo poleg planiških skakalnih tekem najvažnejše in najzanimivejše tekme letošnje smučarske sezone. Podrobnosti o njih bomo še poročali. Akademskemu športnemu klubu pa želimo v novi poslovni dobi, zlasti pri izvedbi njegovega obširnega in zanimivega programa, mnogo lepih uspehov.

Jakac razstavlja

Ljubljana, 4. decembra.

Jedva se zapirajo v Jakopičevem paviljonu vrata za razstavo mladih, že so vabljene ljubljanski ljubitelji likovne umetnosti v nedeljo na otvoritve nove umetniške razstave. Tokrat bo razstavljal Božidar Jakac, ki nam bo pokazal svoja dela iz Norveške, dela iz domačih slovenskih krajev ter portrete.

Otvoritev Jakčeve razstave bo v nedeljo ob enajstih popoldne. Božidar Jakac ima med poznalci slovenske likovne umetnosti sloves, da bi bilo odveč izgubljati o njem še kako besedo. Zato je tudi gotovo, da bo ljubljansko občinstvo znalo ceniti, kaj se mu more nuditi na Jakčevi razstavi.

Volitve v 76 občinah

Ljubljana, 3. decembra.

Za prihodnjo nedeljo so razpisane občinske volitve v 76 občinah naše banovine. Te občine so razdeljene po 21 okrajih, tako da v nedeljo ne bo volitev samo v 4 okrajih.

Za te občinske volitve je vloženih 129 kandidatnih list in sicer: 78 list JRZ, 44 list združene opozicije, 6 kompromisnih list JRZ in 1 lista JNS. JRZ sama nastopa v 26 občinah, tako da je že tretjina občin, ki volijo v nedeljo svoje uprave, že naprej pripadla JRZ.

Franciškansko poslopje dograjeno

Ljubljana, 4. decembra.

Kjer je še spomlad stalo obzidje franciškanskega vrta, vrt sam ter stara hiša v Prešernovi ulici, tam stoji danes ponosna trinadstropna palača, ki je znatno pripomogla k lepšanju tega centralnega dela naše prestolnice. Kar vidno je rasla v poletnih mesecih in da ni bilo vmes zidarske stavke, bi bila palača gotovo morda še prej, dasi je že itak bila zgrajena skoraj v rekordnem času. Palača bo v nedeljo izročena svojemu namenu.

Zajčja konkurenca na trgu

Ljubljana, 4. decembra.

Konjunktura z zajci je na vrhuncu. Vsak dan vidimo na trgu cele zaloge dolgočusev, ki žalostno vise na klinih ter čakajo, da jih sune pod pazduho kaka obsežna gospodinja in da se znajdejo na krožnikih meščanske družine. Včeraj pa so ljubljanski prodajalci zajcev doživeli neprijetno presenečenje: dočim so dosedaj še kolikor toliko z uspehom vnovčevali dolgohrobo, se je včeraj naenkrat pojavil na trgu verziran prodajalec, katerega so se stojničarji ustrašili radi tega, ker je privlekel na trg nič več in nič manj kakor okrog 450 zajcev. Še huje pa je prišlo: te zajce je začel prodajati na trgu po 14, 15 in 16 din, to se pravi dokaj ceneje, kakor ljubljanski prodajalci. Razumljivo je, da je tuji trgovec, ki je privlekel zalogo iz Čakovec, prodal — vse, naši prodajalci pa so morali počakati na danes.

Nove ugodnosti za obiskovalce gledališča

Ljubljana, 2. decembra.

Da bi omogočila tudi najširšim slojem obisk gledaliških predstav, je uvedla uprava gledališča nov blokovni sistem z 20% popustom od dnevnih cen. Blok bo stal 100 Din ter bo vseboval 20 kuponov (1 kupon 5 Din) za 10 dramskih in 10 opernih in opernih predstav. Od sedeža, ki stane sicer 20 Din, se odračuna pri nakupu vstopnice 20%, to je 4 Din ter že plačani kupon 5 Din, torej doplača imetelj kupona za dotični sedež pri blagajni samo še 11 Din. Ti popusti pridejo v poštev za vse predstave, izvedene po premijere, predstave z gosti, kadar so zvišane cene in za predstave z dijaškimi cenami. Novi blokovni sistem stopi v veljavo s 1. decembrom. Bloki se dobe pri dnevnih blagajni v operi in v pisarni v drami.

Maribor

Ljudski oder vprizori v nedeljo popoldne v dvorani na Aleksandrovi 6 izvirno slovensko igr »Osojski mutec«. Vstopnice se dobe že v predprodaji v knjižarni Cirilove tiskarne na Aleksandrovi cesti.

Gregorčičev večer bo v Ljudski univerzi v ponedeljek, dne 7. decembra.

V pisarni mariborske garnizijske uprave se bo 9. decembra oddali na licitaciji v zakup nekateri prostori v Dravski vojašnici. Pogoji so na vpogled v omenjeni pisarni.

Šahovska tekma za klubsko prvenstvo Slovenske šahovske zveze med MSK in šahovsko sekcijo SK Železničarja, bo v ponedeljek, dne 7. t. m. ob 20 v dvorani restavracije Novi svet.

Od tu in tam

Zagrebsko društvo »Šola in dom« ima svoj pododdelek »otroško gledališče«. V tem gledališču nastopajo in igrajo le otroci in če se da, igrajo igrice, ki so jih tudi napisali otroci sami. Imeli so že nekaj takih prireditev, ki so uspeli. Da bi pa poživili med mladino zanimanje za gledališče in pisanje igrice, so razpisali tudi nekaj denarnih nagrad za odrske prvence otrok. Razdelili bodo tri nagrade: eno za 1000 din, po eno pa za 600 in 400 din. Tekmovati pa morejo tudi starejši pisatelji otroških igrice.

Kriminal je prevzel tudi mladino, tudi že najmlajše. V Zagrebu so doživeli prav zanimiv primer mladega pokvarjenca. V luksuzni hotel »Esplanade« je prišel mlad deček in se v nemščini predstavil vratarju. Povedal je, da je iz Avstrije in je dopotoval v Zagreb s svojimi starši. Najel je kar dve sobi, potem pa prosil vratarja, naj mu posodi nekaj denarja, ki ga bodo povrnil njegovi roditelji. Seveda je to vratarja spravilo v dvome, da bi bil deček res poverjen s takim poslanstvom od svojih staršev in je zato na tihem poklical policijo. Detektiv je dečka trdo prijel. Zagovarjal se je zmedeno, da so ga moral oddati na policijo. Tam pa je že čakala neka gospa in hotela prijaviti izginotje svojega dvajsetletnega sina. Kako je bila zmedena, ko je v mladem pokvarjenecu spoznala svojega pogrešanega sina. Fantič se je naveličal doma, hotel je odpotovati v širni svet, ker pa ni imel denarja, je mislil priti do njega na tak način.

Poskusne vožnje z novim aerodinamičnim vlakom na progi Zagreb-Belgrad se nadaljujejo in je včeraj že odšel vlak iz Zagreba proti Belgradu. Padla je že odločitev, da bo vlak redno vozil na tej progi. Vozne cene bodo nekoliko zvišali. Komaj pa se je to zvedelo v javnosti, so se že pojavili glasovi s Sušaka, da tudi oni zahtevajo za progo Zagreb-Sušak tak vlak. Upajmo, da se bodo enako oglasili tudi drugi in da Slovenija ne bo prezrta pri tej pridobitvi za naše železnice.

Včeraj se je v Mariboru ponovno nadaljevala konferenca med avstrijskimi in jugoslovanskimi državnimi železnicami v okviru sporazuma za ureditev obmojnega prometa med Avstrijo in Jugoslavijo, ki je bil sklenjen že junija meseca letos. Takrat so v Mariboru uredili posebno postajo za promet z Avstrijo in ne več v St. Lju, kakor je bilo vse do takrat. Pokazale so se pri izvajanju določil sporazuma nove prepreke in nejasnosti ter so se zato delegati obeh držav ponovno sestali pred štirinajstimi dnevi. Konferenca bo trajala nekaj dni.

14 let je bil star deček, ki je v Slatiniku pri Slavoncem Brodu ubil svojega tovariša. V teh vaseh je običaj, da se vaška mladina na večer ob tem času zbira pri skubljenju perja. Delo, za tem pa zabava, traja največkrat pozno v noč. Pred dnevi so se pri nekem kmetu zbrali fantiči. Med njimi pa sta bila tudi dva, ki sta si bila ob vsakem snidenju in vsaki priliki vedno v lašeh. Po veselju sta si bila ta dva tudi ta večer v lašeh. Sprva so padale le bolj redke besede, proti koncu pa hujše. Starejši, ki so bili zraven, temu niso pripisovali nobenega večjega pomena. Med starima rivaloma pa se je tako vžgalo, da sta se zapodila drug v drugega. Dragančič je pobežnil, a Ivan za njim. Ivan je med potjo pograbil za kol in začel z njim neusmiljeno udrihati po svojem vrstniku. Ko so ostali začuli obupne krike žrtve, so šele prihiteli iz hiše, vendar že prepozno. Nudil se jim je grozen prizor. Ves razbit in v smrtnih krčih se je zvijal Dragančič. Razbito je imel glavo in gornji del telesa. Po nekaj trenutkih je mladenič izdihnil. Mladi ubijalec pa ni hotel pokazati nobenega sledu kesanja.

Po lepih sončnih dneh se je v Sarajevu zoblailo. Padali je začel včeraj gost sneg. Že včerajnji dan ga je padlo za 20 cm visoko. Padla pa je naglo tudi temperatura. Okrog Sarajeva znaša —18 stop. C. Prav tako je sneg pobežnil tudi vse visoke hribe ob Kvarnerskem zalivu. Na morje pa je padla huda burja, zlasti od Senja do Šibenika. Vendar pa ta burja ni noben poseben pojav, ker nastopa vselej ob enakem času in jo poznamo kot proslulo »senjsko burjo«.

V Brekovic (Prekmurje) živi invalid, ki je pred 20 leti dobil strel v glavo. Kroglu mu je ostala v glavi. Kroglja je prebila čelo, se zarila med možgane, da si zdravniki niso upali izvršiti operacije, da ne bi obenem poškodovali možganov in tako ranjena onesposobil za vse življenje. Leto dni je trajalo zdravljenje po raznih vojnih bolnišnicah, dokler ga niso smrti zapisanega poslali domov. Vedno ga je bolela glava. Pred nekaj leti pa so bolečine prenehale, ker se je mož pretresel, ko je pretrdo stopil z voza na tla. Pojavila pa so se druge bolečine, invalid je čutil, da mu kroglja leže v vrat. Lelos pa ga je začela boleti desna noga. Ker mož ni imel denarja za zdravljenje, je vzel nož in prerezal nogo na tistem mestu, kjer ga je bolelo. Našel je kroglo. Sedaj pa je popolnoma zdrav.

V Turjaku pri Banjaluki sta živel mladica zakonca Gorko in Milica. Razumela sta se, dokler se ni med njih vselila neka mlada vaška vdova, ki je začela zalezovati mladega moža. Res ga je oddvojila od žene. Prevarana žena pa je pobrala svoje stvari in šla k staršem. Tam so jo pa spravili spet nazaj k možu, vendar tam ni več zdržala. Ponovno se je povrnila na svoj dom, nakar so se starši z nekaj vaškimi veljaki z njo vred odpravili do moža in zahtevali, da svojo ženo vzame nazaj in prekine poznanstvo in prijateljstvo z vdovo. Gorko ni privolil v to, zato pa so oni zahtevali mlado ženo nazaj. Ob tem pa se je razvil prepri in nazadnje pretep. Bliskali so se noži, da sta bila težko ranjena prepeljana v bolnišnico Gorko in njegov tast.

Za načelnika zdravstvenega odd. pri OUZD je bil od vodstva izbran zdravnik iz Daruvara g. dr. Ljubi. Njegova izvolitev pa ni našla med pokrajinskimi uradi posebnega navdušenja. Tajnik sarajevske Delavske zbornice pa je dal časnikarjem izjavo, da so bile za to izvolitve merodajne vse druge stvari kakor pa lepe. Politične intrige so naredile, da ni prišel v poštev drugi zdravnik, ki je že do sedaj vodil posle namestnika glavnega zdravnika, in so vsi smatrali za pravega in upravičenega naslednika upokojenega načelnika zdravstvenega oddelka. Tajnik je vedel povedati, da je bil dr. Ljubi pred nedavnim tudi disciplinsko kaznovan od Zdravniške zbornice. Na tako visoko mesto je bil postavljen, čeprav nihče ne pozna niti njegovih zdravniških niti organizatorskih sposobnosti. Izvoljen je bil z enim glasom večine.

Dogovarjanje med jugoslovanskimi in romunskimi industrijalci za ureditev petrolejskih vodov in ustanovitve tovaren za rafiniranje nafte, so se prekinila. Do sedaj se niso mogli zediniti na obliko družbe, ki bi vsa ta dela finansirala, in na udeležbo pri njej.

MALE HARMONIKE

3 klavirske in 3 diatonične, ugodno naprodaj radi opustite kluba. Na ogled pri D. Ostrožnik, pasaža nebotičnika. — Prilika za sv. Miklavža!

Naročate in širite

„Slovenski dom!“

Za visoko zavarovalnino:

Ubil človeka in zažgal lastno vilo

Newyorška policija že nekaj časa z vso vnemo zasleduje trgovca Alberta Trejona, ki je obdolžen uboja in originalne goljufije. Afera je v Ameriki splošno znana ter je vzbudila povsod velika zanimanja. Zopet je to ena od stvari in afer, ki so tako dobrodošle ameriškim časopisom. Dan za dnem polni kolone s poročili, ki se bavijo deloma z zločinom samim, deloma ugibajo, kam je utegnil pobegniti glavni akter afere trgovec Trejon. Mnogo očitkov in smešnih gre tudi na račun policije — v Ameriki je to mogoče — češ, da je vendarle čudno, da se more navaden trgovec tako dolgo izmikati celokupnemu ameriškem policijskemu aparatu.

Truplo med ruševinami

Imenovani trgovec je imel krasno vilo na Long Ajlendu. Tu je često bival in prirejal razne zabave. Ni pa to bil mož, o katerem bi se preveč govorilo ter sploh v javnosti ni vzbujal posebne pozornosti. Živel je življenje, kakor ga žive tisoči srednjepremožnih Američanov. Ta vila, v katero je često zahajal, je lepega dne pogorela. Trejona žena je v času, ko je nastal požar bila ravno na poti. S seboj je imela tudi svoje otroke. Vila je pogorela do tal. Vsi naporci gasilcev so bili zaman: rešiti niso mogli prav ničesar. Med ruševinami pa so našli popolnoma zgorelo truplo. Takoj so sumili, da je našel tragično smrt v plamenih sam trgovec Trejon, ki da se ni mogel pravočasno rešiti izpod razvalin. Prišla je sodna komisija, ki je uradno ugotovila, da je pri požaru res našel smrt trgovec Trejon. To je komisija ugotovila tem lažje, ker je imel trgovec skrivljen na roki prst. Po tem znaku je tudi v truplu spoznala Trejona.

Visoka zavarovalnina

Kako je požar nastal, se ni moglo ugotoviti. Pred preiskovalnimi organi je ležal le ogromen kup razvalin, v katerem je bila edina zanimivost Trejonoovo truplo. Prvo, kar so storili, je bilo, da so obvestili ženo. Takoj se je pripeljala s svojima dvema otročičema na kraj požara. Vsa obupana je objokovala tragično smrt svojega moža. Vse je kazalo, da bučnega udarca ne bo mogla prenesti. Končno so jo z veliko muko umirili; vedno in vedno pa je zopet padala v nezavest in šele po

dolgem času so se mogli zanesti, da je huda izguba ne bo spravila do obupa.

Kmalu so se začele urejevati tudi formalnosti. Pri tem se je izkazalo, da je bil pokojni milijonar visoko zavarovan. To v Ameriki ni nikaka posebnost, ker je vsak, ki tam količkaj zmore, zavarovan. Tako je bilo tudi z Trejonom, ki je bil zavarovan za — v našem denarju — dvanajst milijonov dolarjev. Zavarovalna družba je po kratkih formalnostih zavarovano vsoto izplačala pokojnikovi ženi. Kakor v vsakem takem primeru, pa je zavarovalna družba še potem, ko je zavarovano vsoto že izplačala, stvar še vedno natančno preiskovala. Zaposlila je vse svoje najboljše detektive, ki so z vso vestnostjo preiskali vsako najmanjšo podrobnost. Dasi postopa v vsakem primeru tako, je zavarovalna družba delala v Trejonoovem primeru še posebno vestno in previdno. Do te previdnosti jo je spravilo golo dejstvo, da se je Trejon zavaroval na tako visoko vsoto šele nekaj tednov pred nesrečo. To je vedno sumljiva stvar, dvakrat sumljiva pa je taka stvar za izrjene ameriške detektive zavarovalnih družb.

Detektivi na delu

Razumljivo je, da so detektivi neprestano pazili na pokojnikovo ženo, na vdovo Trejona. Na vsak njen gib so prežali, da bi skušali dognati, ali je bilo s požarom in Trejonoovo smrtjo vse tako, kakor so ugotovile uradne komisije. Kmalu so vestni detektivi odkrili sumljivo okolnost: Trejonoova vdova je od časa dobivala pisma od neznane osebe. Kmalu za tem so odkrili drugo sumljivost: vdova je od časa do časa pošiljala denar neznemu človeku. To je bilo dovolj, da so detektivi svoje delo in previdnost podvojili. Za nje sta bili že goli ti dve okolnosti zadosten povod, da so kljub dozdnevno popolnoma jasnim dokazom z vso sigurnostjo sklepali na goljufijo. Vdova je denar vedno osebno izročala nekemu človeku. Detektivi so nekajkrat pustili, da je mož mirno odšel. Vedno se je pojavil in izginil na skrivnostnem način in detektivi mu nikdar niso mogli neopaženo priti blizu. Zato tudi pri najboljši volji niso mogli ugotoviti, kdo naj bi bil skrivnostnik, ki sprejema denar iz rok vdove. Končno so detektivi sklenili, da moža primejo in identificirajo ter skušajo stvar javno pojasniti.

Dolgo so držali zasedo, da se je možki zopet

Najlepše napravljena igralka v Ameriki Kay Francis, ki je dobila za ta najboljši okus kolajno.

pojaval blizu stanovanja Trejonoove vdove. Kakor na dogovorjen znak, se je vdova podala k nekemu objektu, kjer jo je pričakoval možki. Tu je — kakor da gre mimo berača — izročila možskemu zavoj. Tedaj so priskočili detektivi, da bi moža prijeli. Toda, preden so se kdo zavedel, je mož izginil in detektivi so se zaman podili za njim. V mestnem vrvežu so izginiili za njim vsako sled.

Strahovit zločin se odkriva

Takoj so predložili privatni detektivi svoji zavarovalnici obširno poročilo. Zavarovalnica pa je ves material izročila policiji. Policija je takoj aretirala Trejonoovo ženo. Tedaj se je začela odkrivati strahovita tajna:

Trejon je našel nekega človeka, ki je imel isto napako na roki, kakor on sam. Ženo in otroke je poslal na pot, tujega človeka pa, ki si ga je izbral za svojo žrtev, je izvalil v svojo vilo. Tu ga je kratkoma ubil. V vse prostore vile je potem nagnel gorljive stvari ter jih zažgal tako, da je bila naenkrat vsa vila v plamenih. Sam je pravočasno izginil. Na ta način je maskiral strahovit zločin, ki pa ga, kakor se je kmalu izkazalo, ni mogel dolgo prikriti. Preiskava je ugotovila, da je vse to storil v dogovoru z ženo, ki je sedaj v zaporih. Kljub vsestranskemu iskanju pa se, kakor rečeno, policiji še vedno ni posrečilo, da bi našla izginulega Trejona. O njem očitno tudi žena sedaj res nima pojma, kam je izginil.

Sam si napravil zobe iz slonove kosti

Londonški listi poročajo iz Sidneja o zanimivem dejanju nekega tamošnjega čevljarja. Ponovno so se mu pokvarili zobe, tako da je imel neprestano opravka z zobozdravniki. Bil je seveda reven in v Sidneju zobozdravniki niso nič cenejši, kakor pri nas. Zato si je ubogi čevljar lonil glavo, kako bi prišel na cenen način do zob, ki bi držali do smrti. Končno je prišel na izvirno idejo: začel si je izdelovati sam zobe iz slonove kosti. Delal je cele tri mesece; končno pa je res izdelal zobe, o katerih ne more nikdo dvomiti, da jih je izdelal najboljši zobni strokovnjak. Imajo pa povrh prednost, da so iz — slonove kosti, torej vsekakor dovolj trpežni, da bodo služili čevljarju do konca njegovih dni.

Obvestila

Zimska pomoč se zdaj povsod organizira ter se obilno odziva. Le malokateri stoji ob strani! Za svojo težnjo smatramo, da opozorimo predstavnike občin, humanitarnih organizacij itd., da se pri podelitvi vnaprej v denarju in blagu ozirajo v prvi vrsti na jetne bolnike! — Protituberkulozna Zveza v Ljubljani.

X. prosvetni večer, ki bo v petek, 4. decembra ob 8. uri v dvorani Uniona bo zdravstveni večer, na katerem nam bo priznani predavatelj g. dr. Anton Breclj podal temelje spolne vzgoje. Širšemu krogu poslušalcev se nudi prilika, da slišijo iz ust zdravnika strokovnjaka navodila pri spolni vzgoji, katero morajo zlasti matere podajati odraslejši mladini. Predprodaja vstopnic: Prosvetna zveza, Miklošičeva 7, se-deži 3 Din, stojšča 2 Din, za dijake 1 Din.

Književni dar za božične praznike zbira Pros-vetna zveza za naše izselence. Iz dopisov, ki prihajajo od izselencev samih, čitamo želje in prošnje o knjigah. Tako nam piše n. pr. 30. nov. T. L. Izseljenški duhnik: Ne pozabite pri tej akciji Slovencev v Belgiji in Holandiji, naši ljudje še vedno radi berejo in bolniki, katerih je vedno nekaj v bolnišnicah, me pogosto prosijo slovenske branja. V mnogih slučajih jim ne morem ustreči. Spomnite se tudi nas, zelo Vam bomo hvaležni. Ne preslišimo klika, ki prihaja iz Belgije in Holandije, ki je tako skromen, da želi samo slovenske knjige in slovenskih listov. Vsek književni dar naj se odda v pisarni Prosvetne zveze, Miklošičeva cesta 7. Na željo poslijemo po knjige tudi na dom.

Zakaj tako nerazumevanje? Protituberkulozna zveza v Ljubljani nam sporoča, da vračajo njeno jako dobro urejevano glasilo »Delo proti tuberkulozi«, ki izhaja 4 do 6 krat na leto in znaša celoletna naročnina samo 10 Din, celo osebe, ki bi že po svojem poklicu in udejstvovanju morale kazati več zanimanja za protituberkulozni pokret. Nemalo pa se bo z — četudi skromno — naročnino podprli namen Zveze. — Zato naj vsak doseganji naročnik ostane glasilo zvest in naj ga ne vrača, nasprotno naj pridobiva še nadaljnje naročnike.

Ko nakupujete svojim otrokom darila za Miklavža, mislite tudi na gladujočo in prezebujočo dečo, katero podpira Podmladek Rdečega križa. Prispevaj-te za PKK! — Gosposvetna cesta 2-11. — Naša telefonska številka je 32-18, številka polonice pa 14.429.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 4. decembra: 11.00 Slovenska ura: O življenju in smrti Ljubljana Bartola, junaka rešitelja iz Drage (g. Ljudevit Mrzel) 12.00 Po domačih stezicah (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, sporod, obvestila — 13.15 Na ruskih poljanah (Radijski orkester) — 14.00 Vreme, poročila, sporod, obvestila pri Jezikovnem punku (g. Dora Peganova) — 14.30 Pod-odkice (plošče) — 15.40 Francosčina (g. dr. Stanek Leben) 16.00 Čas, vreme, poročila, sporod, obvestila — 16.30 Nac. ura — 16.50 Akcija za razširjenje bolnišnice 20.00 Vsele pesnice in lahka glasba. Sodelujejo: g. Mirko Jelenc, Radijski orkester in g. prof. Marjan Lipovšek (klavir) — 22.00 Čas, vreme, poročila, sporod 22.30 Angleske plošče.

Drugi programi

Petek, 4. decembra. Zagreb: 20. Zagreb. — 22.20 Kavarniška godba. — Zagreb: 20. Madrigalisti pejo stare hrvatske pesmi. — 21.30 Vokalni koncert. — 22.20 Plesna glasba. — Dunaj: 19.30 Lehar in Strauss. — 21. Sodobna glasba. — 22.30 Dunajski večer. — Trst-Milano: 16.10 Violina. — 20.45 Orkestralni koncert. — 22. Komorna glasba. — Rim-Bari: 20.15 Operni plesi. — 22.30 Plesna glasba. — Praga: 19.30 Orkestralni koncert. — 20.30 Igra. — 22.15 Sonetni koncert. — Varšava: 20. Violončelo. — 20.30 Igra. — 22.45 Plesna glasba. — Hamburg: 20.10 Zabavni koncert. — Köln-Lipsko: 20.10 Vojaske večer. — Frankfurt: 20.10 Godalni kvartet — Strassbourg: 21.30 Gledališki večer.

Madžarski ministrski predsednik Daranyi na obisku pri Mussoliniju. Zada italijanski zunanji minister grof Ciano.

Na najlepšem delu mesta Madrida, na Solnčnem trgu, kopljejo rdeči streljske jarke.

Sven Elvestad:

17

Zlodej se dolgočasi

»Zadevo hočem sam rešiti,« je odvrnil Brede. V njegovih besedah je bilo v resnici nekaj odsekanega in grozečega.

Komandér je premišljeval in vrtel siam-sko cigaro med prsti, ki so bili rumeni od nikotina.

»Ta bo«, je zamrmral in pograbil za telefon.

Brede ga je prijel za roko.

»Sam ga hočem poiskati,« je dejal, »dajte mi samo naslov.«

»Piše se Rist, Enevold Rist. Mislim pa, da ga boste težko našli na kakem stalnem stanovanju.«

»Kakšen pa je? Ali je neustrašen?« »Ničesar se ne boji, le zanimati ga mora stvar; je pa to seveda tudi potrebno. Gospodarsko je neodvisen.«

»Kar ne pomeni ravno priporočilo,« je mrmral Brede in pomišljal.

»Njega zanima predvsem naloga, ne pa toliko denarni dobiček. Toda tudi poceni ni ravn, posebno kadar ve, da nekdo lahko plača.«

»Zadnje me pomirjuje. Kakšen pa je si-cer njegov značaj?«

»Na zunaj je malopridnež, in neznosno zijalo, ki Bogu dan krade.«

»Kako pa je z njegovo vztrajnostjo?«

»Nemogoče je, da bi ga človek pridobil

za kako stalno delo. Izogiblje se vsega, kar diši po dolžnostih. Prava pravcata postopaška narava je. Tako, kakor sem dejal, priporočam vam ga.«

Brede se ni čudil odgovoru, čutil pa je, da stoji pred nečim novim. Zato je hotel najprej predreti v bistvo stvari, kakor vedno, da razume predvsem to, kar je novega v položaju (in da se mu ne čudi).

Komandér je očitno užival, ko je po svoji previdnosti slovečemu Bredeju še dalje razgrinjal značilne črte svojega zaščitenca. Komandér je po raznih zemljah pod soncem imel priliko, da spozna in ceni vse drugačne človeške vrednote, kakor pa tiste, ki imajo čeno in veljavo po čestitljivih mahagonijevih pisarnah na severu.

Brede je s svojim vpraševanjem nadaljeval:

»V tej zadevi gre lahko za osebno varnost; ali bi bil Rist pripravljen tudi tvegati?«

»On je majhen, slaboten človeček, brez vsake moči navidez. V svojih zunanjih nastopih tudi rad poudarja neko dekadentno nežnost.«

»Skušam vas razumeti,« je pripomnil Brede, »toda ...«

Komandér se ni dal motiti in je nadaljeval:

»Če ga v kaki temni noči napade par predrznih kalinov, misli najprej na to, kako bi rešil svoj monokel in svojo brezhibno zunanost.«

»Pa mu to gre od rok?«

»Vedno.«

»Oho! Kaj pa predrzni kalini?«

»Navadno vedno obžalujejo, da so se z njim srečali.«

»Ali je torej hiter in gibek? Kajti ne morem rabiti človeka, ki izgublja čas?«

»Cel božji dan postopa po barih ali pa sedi pri svojem krojaču. Toda fant mora biti naravnost opičje gibek, ker ga lahko skoraj istočasno vidite v palmovem vrtu angleškega hotela, na trgu Kongens Nytorv in v Gustansonovem baru na rotovškem trgu. Ne poznam nikogar, ki bi svoje naloge reševal s tako lahkoto.«

»Ali zna molčati?«

»Z neverjetno mnogimi damami se pozna. O čem se z njimi pogovarja, mi seveda ni znano. Vem le to, da se dame tožijo, kako je nemogoče dobiti iz njega kako pametno besedo.«

»Ali pije?«

»Precej,« je odgovoril komandér, »toda to ne more škoditi njegovi elegantni, gizdavi obliki; on spada v vrsto tistih posebnih bitij, ki gre alkohol skozi nje, pa ne zapusti nobenih vidnih sledov.«

»Ali ima mnogo sovražnikov?«

»Morda. Toda svoje prijatelje izbira z okusom.«

»Sprejemem,« je dejal Brede, »kje pa ga lahko najdem?« (To je rekel tako kakor: odkod pa si lahko blago naročim?).

Komandér je pogledal na svojo uro.

»V Gustavsonovem baru,« je dejal. »Zelite mogoče, da vam pri tem pomagamo?«

»Ne, hvala. Najraje delam samostojno.«

»Dobro. Najbrž gre za kaj veselega, kar si lahko na dopustu privoščite?«

»Morda.«

Oba moža sta se poslovila. Ko se je Brede odpeljal, je komandér zaklical svojemu tajniku:

»Brede si oddihuje. Včeraj je nastopil svoj dopust. In zdaj je prišlo, kakor sem slutil, že danes ima nekaj novega v glavi. Samo kaj?«

Komandér je izpolnil ček in ga položil brez spremnega pisma v ovoj, nato pa ga je izročil svojemu tajniku.

»Poskrbite za to,« je dejal, »da bo prišlo to pismo čim hitreje mogoče v roke Enevolda Rista. Pobotnice ni treba.«

Brede pa se je medtem odpeljal dalje. Najprej je napravil kratek obisk v eni od velikih bank, ob dvanajsti uri pa je vstopil v Gustavsonov bar. Sprva mu je bilo težko razpoznavati in znajti se v napol temnih prostorih, potem ko je prišel iz gneče in sončne bliščobe na Rotovškem trgu. Bil je dokaj velik lokal z nizkimi stolički pred barsko mizo in s prijetnim, elegantnim klubskim po-hištvom v ostalih prostorih. Za nekaterimi mizami so sedeli gostje in pili priljubljene poletne osvežitve pijače, ki jim je nepozabni Gustavson dal vabljava, mistična imena.